

ETA ZUK, GAZTE, PENTSATU DUZU INOIZ HERRIKO EUSKARAREN ERABILERAN ERAGIN DEZAKEZUNIK?

UEMA (Udalerri Euskaldunen Mankomunitatea) ikastetxez ikastetxe ibili da irakasleei soziolinguistikaz prestakuntza eskaintzen. Helburua: irakasleek ikasleak haien herri euskaldunetako egoera soziolinguistikoaz jabearaztea, euskararen aldeko jarrera bultzatzea eta eragile bihurtzea.

Onintza Irureta Azkune

@oirureta

Fer aitak Inhar haurra igeriketa ikastarora eraman nahi du, baina konturatu da euskaraz ez dutela eskaintzen. Eskaera egin du. Pediatrarengana joan deanean gauza bera gertatu zaio, eta pediatra euskalduna eskatu du. Bi eskaerak bete dituzte. Aldaketa horien onurak Inharrentzat soilik izango al dira?

Esperientzia pilotu moduan, zazpi ikastetxetan ikasleekin egindako ariketa asmatuetako bat da kontatu berri duguna. Adibide horretan, norberak emandako pausoak askorentzat onura izan daitezkeela erakutsi nahi die irakasleak ikasleei. Zerbitzua euskaraz eskatzen baduzu, eta lortzen baduzu, ondorengo euskaldun guztientzat baliagarri izango da.

12tik 18 urtera bitarteko gazteek egindako beste ariketa bat: Ikerrek 35 urte ditu, Haranalden (herri hipotetiko) bizi da eta euskaltegian bi urte daramatza. Zer garrantzi ote du beretzat Kilkermendin, Sagastigain eta Garaiotz inguruan izateak? Haranalde 17.000 biztanle dauzka eta euskararen ezagutza %51koa da. Beste hiru herrietan ezagutza %81etik gorakoa da. Ariketa horren bidez, ezagutza eta erabilera portzentaje oso handiko herriek euska-

ra ikasten eta erabiltzen zenbateraino eragin dezaketen erakutsi nahi da.

Hausnarketa eta eztabaida pizteko galdera gehiago ere egin dizkiete ikasleei: Luisa Kilkermendin bizi da, Haranaldeko azokara joaten da egunero barazkiak saltzera. Zergatik dira herrietako azokak euskaldunagoak supermerkatu handiak baino? Eta beste hau ere bai: Aratz eta Ekhiñe parrandara irte ten dira eta askotan ez dute euren gustuko musika jartzen, eta beti eskatzen ibiltzen dira: Zea Mays, Berri Txarrak, Hesian, Esne Beltza... Zer eragin dauka horrek Haranaldeko parrandan?

Zer gertatzen ari da zure herrian?

Esperientzia pilotuan parte hartu duten 400 ikasleak udalerri euskaldunetan bizi dira, (UEMA euskara ezagutza %70etik gorakoa duten udalerriak sartzen dira). Azken hamarkadako emaitza soziolinguistikoek erakutsi dute udalerri euskaldunen euskararen ezagutza behera egiten hasia dela, baita erabilera ere. Josu Labaka UEMAko lehendakariaren hitzak dira: "Alarmak piztuta ditugula onartu behar dugu". Udalerri euskaldunak euskaldun iza-

ten jarraitzea nahi bada, ez da nahikoa egoera soziolinguistikoaren erretratua egitea. Herritarrek jakin behar dute zer ari den gertatzen beraien herrietan, "eta ahaldundu behar dira. Herrietan lanean hasita gaude, baina hezkuntzan aritzea ere beharrezkoa da. Gaur ikasle direnek jakin behar dute zer gertatzen ari den, eta askatasunez bakoitzak erabakiko du horren aurrean zer egin".

Xabi Aizpurua UEMAko teknikaria aritu da irakasleei prestakuntza saioak eskaintzen, eta berak, Labakaren hitzak beste modu batez laburbildu ditu: "Gaur soziolinguistika landu nahi dugu, bihar ikasleen jarreretan aldaketak emateko aukera zabaltzeko, eta etzi, herriek nagusiki euskaraz jardun dezaten lor genezake."

Euskara Euskal Herrian hizkuntza nagusia ote?

Soziolinguistika, arnasmune kontzeptua eta hizkuntza ekologiaren inguruko diskurtsoa landu dituzte ikastetxeetan. Galdera berberak bi aldiz egin dizkiete ikasleei; lehenengo kolpean gaiaren inguruan inolako ariketarik, eta beraz, hausnarketarik egin gabe. Artikulu hasieran aipatu ditugun moduko ariketak

GORKA RUBIO / ARGAZKI PRESS

Esperimentazio fasea bukatu da eta apirilaren 13an UEMak lehen fasearen emaitzak ezagutarazi zituen, Urola Kostako Berritzegunean, Zarautzen. Aurkezpena, parte hartu duten zazpi ikastetxeetako ikasleen, irakasleen, herrietako euskara teknikarien, hezkuntzako eragileen eta kazetarien aurrean egin zen.

400 IKASLE 7 IKASTETXETAN

- Zazpi ikastetxetan egin dituzte saioak, Alegia, Azpeitia, Orio, Zarautz eta Zumaian. 400 ikasle inguruk hartu dute parte.
- Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza-ko 3. eta 4. mailako eta Batxilergoko ikasleak izan dira.
- UEMan dauden 73 udalerrietan Haur Hezkuntzako 90 zentro, Lehen Hezkuntzako 87, DBHko 48, Batxilergoko 20 eta Lanbide Heziketako 13 daude. Oraingo, DBH eta Batxilergorako dauka UEMak materiala prestatuta. 2016-2017 ikasturtean maila horietako ikastetxeetan aritzea izango dute helburu.
- UEMaren asmoa lau bat urtean hezkuntza kate osorako materiala prestatu eta ikastetxe guztietara zabaltzea da. -UEMAko kide diren udalerri asko txikiak dira eta ez dute DBH eta Batxilergorik. Beraz, txikiagoentzako materiala prestatzeak garrantzi berezia du.

eginda gero, bigarren aldiz galdetu diete. Ikasleen erantzunak beltzetik zurira aldatzen ez badira ere, irakasleek antezman dute hiru hilabeteko esku-hartzea.

Esku-hartzeen lau adibide azalduko ditugu. Batean hizkuntzen arteko oreka landu dute. Gehiengo hizkuntza guztiak indartsu bizitzearen alde agertu da (DBH3koen %82 eta DBH4koen %90). Batez beste, %84 hizkuntzen arteko desoreken aurrean ahulenen alde neurriak hartzeko prest egongo lirarteke. Bada, ikasgelan ariketak eginda, neurriak hartzearen alde %20 gehiago agertu da. Euskal Herrian euskara hizkuntza nagusia ala gutxitua den ere galdetu diete. Jarduerarik egin gabe, %31k uste du euskara Euskal Herrian hizkuntza nagusia dela, eta aldiz, irakasleekin gaia landu ondoren, erantzun zuzena (euskara ez dela hizkuntza nagusia Euskal Herrian) %12 hazi da, guztira %57 izatera iritsiz. Arnasgune kontzeptua -hizkuntza gutxitua normaltasunez erabiltzeko baldintzak dauden herriak kasu honetan- ere landu dute. 10etik 9k ez zuen inoiz entzun. Ikasleek arnasmuneen izaera aldakorraz hausnartzeko aukera izan dute. Hots, udalerri euskaldunean

bizitzeak zer esan nahi du, beti izango dela udalerri euskalduna? Ez dute ezagutzak eta erabilerak atzera egingo? Herritarrak lasai bizi daitezke atzerakadaren kezkarik izan gabe? Kezkatzeko arrazoirik ez dagoela uste du ikasleen %27,72k irakaslearekin gaiaz hitz egin aurretik, eta ondoren, %9k.

Beste ariketa batean euskara indartzeko norberak zer egin dezakeen eztabaidatu dute. Jarduerak eginda, %17 igo da zer egin dezaketen badakitela dioten ikasleen kopurua. ■

